

але його програмне забезпечення оновлюється і може бути модернізованим до такого рівня, коли управління роботом повністю здійснюється процесором [4].

Висновок. Юридичний аналіз співвідношення поведінки робота і людини об'єктивно припускає необхідність використання термінопонять «роботодія людини-оператора», «автономна роботодія».

Список бібліографічних посилань

1. Террокоптер: как бандиты с помощью дрона хотели взорвать МВД и ФСБ // СМІ2 : сайт. URL: <https://smi2.ru/article/44975560> (дата звернення: 25.03.2019).
2. Минобороны об атаке российских баз в Сирии дронами: С такими технологиями террористы могут нанести удар в любой стране // Комсомольская правда : сайт. URL: <https://www.crimea.kp.ru/daily/26777.1/3812592/> (дата звернення: 25.03.2019).
3. Singer P. W. Military Robots and the Laws of War. *The New Atlantis*. 2009. No. 23. P. 25–45. URL: <https://www.thenewatlantis.com/publications/military-robots-and-the-laws-of-war> (дата звернення: 25.03.2019).
4. Правовые вопросы ближайшего будущего: роботы-убийцы // ПРАВОРУ : сайт. URL: <https://pravo.ru/review/view/94866/> (дата звернення: 25.03.2019).

Одержано 26.03.2019

УДК 342.951

ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ ЮХНО,

доктор юридичних наук, професор,

завідувач кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства

факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-4771-0531>

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛІЦЕЙСКОГО ПРАВА

Реформування міліції в поліцію на Україні явно затрималося, оскільки намагання приєднатися до міжнародної спільноти, і зокрема до Європейського союзу вимагало цього ще задовго до їх перейменування. Вказаний процес й на сьогодні йде досить довго, безпланово і за відсутності реальної та обгрунтованої національної концептуальної програми, оскільки таке реформування не опирається на наукові дослідження та відповідну наукову експертизу. Не зважаючи на виклики сьогодення, наочно реформування поліції в основному має у своєму розвитку лише напрям щодо патрульної та дорожньої поліції (налічується 12 тисяч в 32 містах), хоча цього вимагає й вся система Національної поліції України. Про вказане підтвердив й очільник Національної поліції Арсен Аваков, який зазначив, що Національна поліція йде шляхом реформ. І ключовою оцінкою для поліції є довіра людей [1, с. 2]. Будь-яке реформування не може бути закінченим з огляду на постійну зміну політичних, економічних, суспільних і соціальних викликів і стану криміногенної обстановки в країні та ін. У зв'язку з вищезазначеним, науковий підхід до визначення проблеми повинен здійснюватись постійно, що вимагає об'єднання і зусиль багатьох галузей науки. Вказаному б сприяло формування й удосконалення Поліцейського права. Згідно генезису Поліцейське право як наука почала формуватись на території нашої держави ще у ХІХ столітті. Але на той час поняття «поліція» та «адміністрація» деякою мірою ототожнювались. За радянських часів термін «поліція» у юриспруденції не застосовувався з ідеологічних поглядів. За визначенням В. Гвоздецького, здобуття Україною політичної незалежності, її демократичний розвиток був безперечно об'єктивним чинником, що суттєво змінює геополітичну ситуацію в Європейському регіоні і відповідає виправданим бажанням народу України. У державі важливим суб'єктом системи внутрішньої безпеки були органи внутрішніх справ, а на сьогодні поліція. Нині українська поліція продовжує та перебуває в стадії реформування. Однак, на думку багатьох політиків, правоохоронців і дослідників, її проведення в поліції до недавня було частковим, неповним та епізодичним. Квінтесенцією нового підходу до діяльності поліції має бути зосередження основних зусиль на її пріоритетних напрямках, спрямованих на захист прав та свобод людини і громадянина в умовах становлення демократичних перетворень. У зв'язку з цим поліція повинна керуватися новою філософією поліцейської діяльності, в основі якої стоїть перехід від

реактивної моделі, тобто реагування та розслідування злочинів, а також покарання злочинців, до проактивної моделі – служіння громадянам з акцентом на попередження злочинів та співпрацю поліції з населенням на основі системи «поліція – народ – партнери», що ми підтримуємо. Звідси – значно зростає значення поліції стосовно соціальної компетенції, зокрема тісного співробітництва з державними установами, муніципальними, громадськими і політичними організаціями та окремими громадянами. В основу наукових досліджень у галузі поліцейстики мають бути покладені основні функції поліції: превентивна, репресивна, соціальна. І якщо у виконавчій поліцейській діяльності повинна відчуватися воля державної влади, то це означає, що в ній має втілюватися відповідний захист прав і свобод громадян, зокрема на досудовому розслідуванні кримінальних проваджень та їх розгляді у судових інстанціях. Поліцейська сфера має розглядатися у контексті втілення в життя міжнародно-правових стандартів щодо підтримання правопорядку, визначених Генеральною Асамблеєю ООН та Радою Європи основними принципами діяльності поліцейських організацій, зважаючи на те, що головне призначення поліції це служіння суспільству, зокрема надання послуг і допомоги тим членам громади, які з особистих, економічних, соціальних чи інших причин потребують негайної допомоги та захисту. Тобто поліція як репресивний інструмент держави має перетворитися на «товариша і помічника для громадян». Нині Українські науковці взяли обґрунтований курс на формування в Україні поліцейського права як самостійної галузі сучасного права і науки, що регулює історично сформовані суспільні відносини у сфері державного управління правоохоронної діяльності, регламентує діяльність поліції та застосування адміністративного примусу, гарантування внутрішньої безпеки держави в цілому. За допомогою поліцейського права можна було б оптимально визначити склади адміністративних правопорушень та відповідальність за їх вчинення, регламентувати порядок застосування засобів прямого адміністративного та кримінального примусу, в тому числі спеціальних засобів, вогнепальної зброї, провадження у справах про адміністративні правопорушення, ліцензійно-дозвільну систему, порядок запровадження на території України спеціальних режимів та запровадження розслідування кримінальних проступків. На сучасному етапі розвитку суспільства поліцейське право має також визначати структуру та повноваження державних органів виконавчої влади, наділених поліцейськими функціями. Окремо мають бути виділені норми, які б захищали права та свободи громадян від неправомірних дій органів, наділених поліцейськими функціями, зокрема досудового розслідування. До таких органів у нашій країні мають бути віднесені поліція, органи державної безпеки, податкова, митна, пенітенціарні органи, прикордонна служба, державні інспекції та громадяни, які виконують функції охорони громадського порядку та цивільного контролю. Перелік цих органів має бути вичерпний, і додатковими повноваженнями вони можуть бути наділені лише законодавцем. У сучасних умовах визначення організаційних і правових засад поліцейського права набуває особливого значення, що пов'язано з багатьма причинами, найголовнішими з яких є: реалізація великого обсягу функцій правоохоронними органами нашої держави. Так, зокрема, МВС України і Національна поліція України фактично в тому чи іншому обсязі виконує (в залежності від наданих повноважень) всі правоохоронні функції, включаючи юридичний захист своїх працівників; покладення на працівників МВС України та поліції значних за обсягом та значимістю повноважень; зокрема, вони користуються статусом представника влади, який має застосовувати заходи адміністративного примусу, фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, превентивні заходи та ін. Ця особливість свідчить, що саме діяльність працівників поліції має бути чітко регламентована, інакше вона може стати протиправною та незаконною; наявність великої чисельності правоохоронців та розгалужені системи їх структурних підрозділів, а також високі вимоги до службової дисципліни, особливі умови проходження служби; забезпеченість поліцейськими засобами озброєння, спеціальної та іншої техніки, засобами зв'язку, протиправне застосування яких може порушити конституційні права та свободи людини і громадянина або спричинити втягнення правоохоронних органів у політичну боротьбу для досягнення політичних цілей. Вирішенню цих питань заважає низка обставин, зокрема недостатній ступінь законодавчого та нормативно-правового забезпечення правоохоронної діяльності. Значна кількість нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, роблять це не прямо, а опосередковано, причому часто не лише уточнюючи компетенцію поліції, а й покладаючи на неї нові обов'язки і повноваження, не визначаючи механізмів їх реалізації тощо. Розв'язанню цих проблем сприяла б кодифікація поліцейського законодавства України, яке б відповідало вимогам, що ставляться Європейським співтовариством до поліцейської діяльності захисту прав та основних свобод людини і громадянина в умовах

демократії [2, с. 26], що ми підтримуємо. Втім підняті питання підлягають окремому дослідженню або науковому вивченню.

Список бібліографічних посилань

1. Нам вдалося створити правоохоронний орган з новою філософією, новими принципами діяльності / Департамент комунікації Нац. поліції України. *Міліція України – Police*. 2017. Спецвип. Лип.-серп. С. 2.

2. Гвоздецький В. Поліцейська – наука про поліцію. *Міліція України – Police*. 2017. Спецвип. Лип.-серп. С. 26.

Одержано 26.03.2019

УДК 342.7

ОЛЕНА ГЕННАДІЇВНА ЮШКЕВИЧ,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри загальноправових дисциплін факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-0024-6070>

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПАТРУЛЬНИМИ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ

Майже чотири роки на вулицях міст України несуть службу патрульні поліцейські (патрульні). До основних їх завдань віднесено забезпечення публічного порядку і громадської безпеки; забезпечення безпеки осіб, захисту їх прав, свобод та законних інтересів; запобігання та припинення кримінальних та адміністративних правопорушень, в окремих випадках притягнення винних до адміністративної відповідальності; взаємодія із суспільством; забезпечення безпеки дорожнього руху [1].

Виконуючи покладені завдання, патрульні поліцейські не завжди дотримуються чинного законодавства.

Говорячи про профілактику та запобігання кримінальних та адміністративних правопорушень, слід акцентувати увагу, що за відсутності достатньої кількості службових автомобілів ефективно цілодобово патрулювати території обслуговування з метою забезпечення належної охорони громадського порядку, громадської безпеки та контролю за дотриманням правил дорожнього руху, забезпечення його безпеки не уявляється можливим та, насправді, не відбувається. Лише на початку роботи у 2015 році можна було спостерігати за цим процесом. Сьогодні екіпаж патрульних курсує за чітко визначеним маршрутом, і, навіть за наявності дрібних адміністративних правопорушень, зовсім не реагує. Взагалі ніяк не відчувається робота щодо спілкування і співпраці із суспільством, не реалізовується підхід «поліція та громада» з метою підвищення рівня громадської безпеки, запобігання вчиненню правопорушень та встановлення довірливих відносин між поліцією та населенням.

Стосовно припинення адміністративних правопорушень практика показала, що на виклик патрульні намагаються прибувати вчасно і вирішувати конфліктну ситуацію з урахуванням всіх спірних позицій. Проте не завжди затримують правопорушників та доставляють їх до місцевих відділків поліції у зв'язку із паперовою тяганиною; у більшості випадків відмовляються приймати заяви від потерпілих, посилаючись на відсутність повноважень вирішувати справи щодо кримінальних, цивільних правовідносин та інших правовідносин; іноді все ж трапляються випадки перевищення службових повноважень поліцейськими щодо застосування заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення (адміністративне затримання особи, особистий огляд, огляд речей і вилучення речей та документів, у тому числі посвідчення водія, тимчасове затримання транспортного засобу, відсторонення водіїв від керування транспортними засобами) та заходів примусу (особливо фізичного впливу (сили) та спеціальних засобів обмеження рухомості) [2, 3].

Є також питання й до патрульних щодо притягнення до адміністративної відповідальності осіб в межах провадження у справах про адміністративні правопорушення.

По-перше, не виконуються основні завдання провадження в справах про адміністративні правопорушення (ст. 248 КУПАП [3]), а саме своєчасне, всебічне, повне і об'єктивне з'ясування